

OBSAH

O autorech	5
Autoři jednotlivých kapitol	8
Seznam zkratk	9
1 Úvod	19
1.1 Základní metodologická východiska této publikace	19
1.2 Struktura předkládané publikace	22
1.3 Autorský kolektiv a okolnosti vzniku publikace	25
2 Evropský rozměr nové právní úpravy rodičovské odpovědnosti	26
2.1 Úvodem	26
2.2 Úvahy nad (ne)vhodností rodinného práva pro harmonizaci, resp. unifikaci a jeho europeizaci	28
2.3 O evropských standardech v novém českém rodinném právu, resp. o jeho europeizaci	32
2.4 Historický exkurz o otcovské, resp. rodičovské moci a rodičovské (z)odpovědnosti	33
2.5 O pojmu, účelu, koncepci, obsahu, modifikaci a zániku rodičovské odpovědnosti v novém OZ ve stručném srovnání s principy rodinného práva ve věci rodičovské odpovědnosti	35
2.5.1 Pojem rodičovská odpovědnost	36
2.5.2 Účel rodičovské odpovědnosti	38
2.5.3 Koncepce rodičovské odpovědnosti	39
2.5.4 Obsah rodičovské odpovědnosti	41
2.5.5 Výkon povinností a práv náležejících do rodičovské odpovědnosti	43
2.5.6 Soudní intervence do rodičovské odpovědnosti, resp. jejího výkonu	44
2.5.7 Zánik rodičovské odpovědnosti	46
3 Rodičovská odpovědnost v judikatuře ESLP	47
3.1 Úvodem	47
3.2 Positivní povinnost státu a kolize zájmů zúčastněných	47
3.3 Právo rodiče na styk s nezletilým dítětem	51
3.4 Další práva a povinnosti rodičů	56
3.5 Nepřípustnost zásahu do rodičovské odpovědnosti	59

4	Koncepce rodičovské odpovědnosti v občanském zákoníku	63
4.1	Úvodem	63
4.2	Pojem rodičovské odpovědnosti	63
4.3	Povinnosti a práva rodičů	65
4.4	Rovné postavení rodičů	65
4.5	Nositelé rodičovské odpovědnosti	67
4.6	Vykonavatelé rodičovské odpovědnosti	68
4.6.1	Výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče, který nenabyl plné svéprávnosti	68
4.6.2	Výkon rodičovské odpovědnosti rodiče omezeného ve svéprávnosti	70
4.6.3	Nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti	72
4.7	Participační práva dítěte	74
4.8	Obsah rodičovské odpovědnosti	75
5	Péče o dítě v nejširším slova smyslu	77
5.1	Péče o dítě	77
5.2	Ochrana dítěte	78
6	Výchova dítěte	80
6.1	K výchově dítěte obecně	80
6.2	Zákaz tělesných trestů	81
7	Vzdělání dítěte	84
7.1	Úvodem	84
7.2	Právo na vzdělání	85
7.3	Vzdělání dítěte a rodičovská odpovědnost	86
7.4	Výběr školy	88
7.5	Postup při řešení problému neshody rodičů při výběru školy	91
7.6	Vzdělávání dítěte v případě svěřeni dítěte do střídavé péče	94
8	Péče o zdraví dítěte	98
8.1	Úvodem	98
8.2	Exkurz: historický vývoj právní úpravy péče o zdraví dítěte. Právní úprava <i>de lege lata</i>	99
8.3	Neshoda rodičů navzájem při výkonu rodičovské odpovědnosti ve vazbě na péči o zdraví dítěte	101
8.4	Neshoda rodičů a dítěte při výkonu rodičovské odpovědnosti ve vazbě na péči o zdraví dítěte	103
8.5	Neshoda rodičů, „náhradních“ rodičů či pečovatелů o dítě	107

8.6 Neshoda rodičů a poskytovatele zdravotních služeb ve zvláštních případech, zejména jde-li o očkování	109
8.7 Několik poznámek o smlouvě o péči o zdraví	110
9 Bydliště dítěte v národním a mezinárodním kontextu	111
9.1 Úvodem	111
9.2 Bydliště dítěte v národním kontextu	111
9.3 Bydliště dítěte v mezinárodním kontextu	114
9.3.1 Určení bydliště	114
9.3.2 Změna místa pobytu dítěte	119
9.3.3 Mezinárodní únosy dětí – pojem	122
9.3.4 Mezinárodní únosy dětí v procesních souvislostech	124
9.3.5 Prevence a záruky v případech mezinárodních únosů dětí	127
10 Udržování osobního styku rodičů s dítětem	129
10.1 Úvodem k historickým, ústavněprávním a mezinárodněprávním souvislostem	129
10.1.1 Historické souvislosti	129
10.1.2 Ústavněprávní a mezinárodněprávní souvislosti	131
10.2 Základní charakteristika práva na styk	132
10.2.1 Pojem „styk“	133
10.2.2 Reciprocita práva na styk	135
10.3 Vybrané povinnosti rodičů při osobním styku s dítětem	138
10.3.1 Rezidentní rodič a jeho povinnosti	139
10.3.2 Bránění nerezidentnímu rodiči ve styku s dítětem	140
10.3.3 Zákaz narušování vztahu dítěte k rodiči a ztěžování výchovy	142
10.3.4 Vzájemná informační povinnost	143
10.4 Stát a jeho závazek náležité péče	144
10.4.1 Povinnost soudu zjistit názor dítěte	145
10.4.2 Soudní úprava osobního styku	147
11 Zastupování dítěte rodiči	150
11.1 Obecně k zastupování dítěte rodičem	150
11.2 Překážky zastoupení dítěte rodičem	152
11.2.1 Absence dohody mezi rodiči a procesní aspekty řešení nastalé situace	153
11.3 Specifika zastoupení dítěte rodičem	155

11.3.1 Smlouva o zastoupení	155
11.3.2 Procesní zastoupení nezletilého na základě plné moci	158
11.3.3 Jednání učiněná otcem před popřením jeho otcovství	159
12 Péče o jmění dítěte	161
12.1 Úvodem	161
12.2 Povinnost rodiče spravovat jmění dítěte s péčí řádného hospodáře a důsledky porušení této povinnosti	161
12.2.1 K pojmu péče řádného hospodáře	161
12.2.2 Rozsah povinností rodiče ve vztahu ke jmění dítěte	162
12.2.3 Odpovědnost rodičů za škodu způsobenou dítěti porušením péče řádného hospodáře	163
12.3 Právní jednání týkající se jmění dítěte	165
12.3.1 Úvodem	165
12.3.2 Právní jednání obligatorně vyžadující souhlas soudu	166
12.3.3 Následky nedostatku souhlasu soudu s právním jednáním rodičů za dítě	171
12.4 Vliv insolvenčního řízení rodičů na jejich oprávnění pečovat o jmění dítěte a opatrovník pro správu jmění dítěte	175
12.4.1 Omezení rodičovské odpovědnosti <i>ex lege</i>	175
12.4.2 Obnovení rodičovské odpovědnosti ve vztahu ke jmění dítěte	177
12.5 Opatrovník pro správu jmění dítěte	178
12.5.1 Předpoklady jmenování opatrovníka pro správu jmění dítěte	178
12.5.2 Osoba opatrovníka pro správu jmění dítěte a jeho povinnosti	179
13 Zásahy do rodičovské odpovědnosti	182
13.1 Úvodem	182
13.1.1 Nositelství versus výkon rodičovské odpovědnosti	183
13.2 Jednotlivé typy zásahů	183
13.2.1 Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti soudem	183
13.2.2 Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti <i>ex lege</i>	184
13.2.3 Omezení rodičovské odpovědnosti a omezení výkonu rodičovské odpovědnosti soudem	185

13.2.4	Faktické omezení rodičovské odpovědnosti	187
13.2.5	Omezení rodičovské odpovědnosti <i>ex lege</i>	188
13.2.6	Zbavení rodičovské odpovědnosti	188
13.3	Osobní styk rodiče s dítětem při zásahu do rodičovské odpovědnosti	191
13.3.1	Zbavení rodičovské odpovědnosti a styk s dítětem	192
13.3.2	Omezení rodičovské odpovědnosti a styk s dítětem	193
13.3.3	Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti a styk s dítětem	193
13.4	Vyživovací povinnost při zásazích do rodičovské odpovědnosti	194
14	Výkon rodičovské odpovědnosti po rozvodu manželství či rozchodu rodičů	195
14.1	Úvodem	195
14.2	Oddělená řízení	196
14.3	Dohoda rodičů	197
14.4	Formy péče	198
14.4.1	Individuální péče jednoho z rodičů, rezidentní model	198
14.4.2	Střídavá péče	199
14.4.3	Společná péče	203
14.5	Procesní souvislosti	204
15	Rodičovská odpovědnost v procesních souvislostech	207
15.1	Úvodem	207
15.1.1	K historickému přístupu k rodinněprávním řízením	207
15.1.2	Justice vstřícná dětem	210
15.2	Souhrnný charakter řízení péče soudu o nezletilé jako jeho specifický atribut	211
15.2.1	Obecná charakteristika	211
15.2.2	Příslušnost soudu	213
15.2.3	Právo na zákonného soudce	216
15.3	Předběžná úprava poměrů	217
15.3.1	Předběžné opatření u významných záležitostí, na kterých se rodiče nemohou dohodnout	217
15.3.2	Aplikační rozsah § 74 a násl. OSŘ	221
15.3.3	Předpoklady nařízení předběžného opatření	222

15.3.4	Předběžné opatření jako důvod průtahů v soudním řízení (cyklování spisu)	225
15.3.5	Zvláštní předběžné opatření upravující poměry dítěte podle § 452 a násl. ZŘS	227
15.4	Meritorní řízení ve věcech péče soudu o nezletilé	230
15.4.1	Vymezení předmětu řízení	230
15.4.2	Zahájení řízení	233
15.4.3	Účastníci řízení	239
15.4.4	Průběh řízení	244
15.4.5	Rozhodnutí ve věci samé	251
15.4.6	Náklady řízení	255
15.4.7	Náprava vadných rozhodnutí	256
15.5	Postavení nezletilého v řízení	260
15.5.1	Procesní způsobilost nezletilého	260
15.5.2	Zastoupení nezletilého v řízení	265
15.5.3	Procesní realizace participačních práv nezletilého	273
15.6	Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti	282
15.6.1	Koncepce výkonu rozhodnutí	282
15.6.2	Průběh výkonu rozhodnutí	290
15.6.3	Náklady výkonu rozhodnutí	297
16	Rodičovská odpovědnost v mezinárodních souvislostech (obecně)	298
16.1	Úvodem	298
16.2	Rodičovská odpovědnost v různých právních řádech	299
16.3	Pravomoc orgánů	300
16.4	Použitelné právo	303
16.5	Uznání a výkon rozhodnutí o rodičovské odpovědnosti	305
17	Závěr	307
17.1	Úvodem	307
17.2	K zohlednění evropských přístupů v normách českého práva	308
17.2.1	Soulad s Principy rodinného práva ve věci rodičovské odpovědnosti	308
17.2.2	Rozhodnutí ESLP jako významný vzor pro výklad právních norem	309
17.3	K zhodnocení právní úpravy rodičovské odpovědnosti v OZ v jejich jednotlivostech (návrhy <i>de lege ferenda</i>)	312

17.3.1	Koncepce, nositelství a výkon rodičovské odpovědnosti	312
17.3.2	Vzdělání dítěte	315
17.3.3	Péče o zdraví dítěte	318
17.3.4	Výkon rodičovské odpovědnosti v případě absence společného soužití rodičů a styk rodiče s dítětem	319
17.3.5	Zastoupení dítěte a správa jmění dítěte	324
17.4	Stručný závěr k mezinárodním souvislostem	325
17.5	Péče soudu o nezletilé v budoucích souvislostech	327
17.5.1	Justice vstřícná dětem jako základní hledisko zhodnocení právní regulace	327
17.5.2	Procesní specifika péče soudu o nezletilé <i>de lege ferenda</i>	329
17.5.3	Závěrečné poznámky k výkonu rozhodnutí o péči o nezletilé	332
18	Zusammenfassung	334
	Seznam použité literatury	337
	Věcný rejstřík	345